

Råd om statisk elektricitet

STATISK ELEKTRICITET – EN GENE I ARBEJDSMILJØET

På mange arbejdspladser er der gener med statisk elektricitet om vinteren. På enkelte arbejdssteder kan der være statisk elektricitet hele året.

Generne kan fjernes eller mindskes, men mål og midler skal passe sammen. I afsnittet " Enkle råd om statisk elektricitet" er der eksempler på udstyr, der måske er tilstrækkelige på typiske kontorarbejdspladser og på arbejdspladser med pleje.

Generne fra statisk elektricitet optræder i perioder og på bestemte steder.

Enkle råd om statisk elektricitet

Der er nogle enkle ting, som kan fjerne eller mindske gener fra statisk elektricitet. De enkle råd virker ikke altid. Det betyder ikke, at generne ikke kan fjernes med andre midler.

Behandling af stole og andet inventar

Påfør et almindeligt tekstil-skyllmiddel på f.eks. kontorstole (sæde og ryg) med en klud. Følg doseringen på flasken.

Brug et produkt uden farve og helst med den blå allergikrans. Hvis det ikke hjælper, prøv at påføre 1-2 gange mere.

Hvis det stadig ikke hjælper, har du ikke fundet kilden. Og så hjælper det ikke at blive ved.

Hvis det hjælper i en periode, men kommer igen: påfør nyt skyllemiddel - med mindre det er hård frost.

Der findes spray-produkter på markedet til behandling af tekstil mod statisk elektricitet. Undgå at bruge spray-produkter til behandling af inventar.

Gnister og gener

Det er gnisten, der generer. Man kan mindske genen ved at tage gnisten på en genstand (nøgle, kittel osv.). Håndfladen er mindre følsom end fingerspidserne.

Afledning af statisk elektricitet

I nogle tilfælde kan statisk elektricitet afledes løbende via gulvet, bl.a. på gulve af linoleum.

Der er udstyr på markedet, som kan sættes på fodtøjet. Prisen er under 100 kr, for engangsudstyr under 5 kr per styk.

Udstyret har en rem inde i fodtøjet, så der skabes kontakt til kroppen.

Der findes fodtøj, hvor funktionen er bygget ind fra starten (ESD-fodtøj).

Opsporing af kilder

Det er muligt at opspore kilderne med måleudstyr, som Koncern HR, Fysisk Arbejds miljø råder over. Kontakt din arbejdsmiljøorganisation eller brug APV.

MERE OM UDSTYR MOD STATISK ELEKTRICITET

Der er udstyr på markedet, som kan aflede statisk elektricitet. Meget af udstyret er beregnet til industri, hvor statisk elektricitet ikke må forekomme i produktionen. Udstyret virker også i andre sammenhænge, men kan være "skudt over målet".

Udstyr til afledning af statisk elektricitet kaldes ESD-udstyr og er mærket med ESD-symbolet.

Udstyr med antistatisk effekt er noget andet: det begrænser statisk elektricitet, men afleder det ikke.

Der er mange typer udstyr med ESD-egenskaber:

- Kemiske produkter som almindeligt skyllemiddel
- Jordingsudstyr til fodtøj, håndled mm.
- Fodtøj.
- Gulvmåtter.
- Plastkasser, rulleborde og andet transportudstyr.
- Inventar f.eks. kontorstole, hjul til kontorstole, borde

Meget af udstyret er beregnet til industri, hvor produktionen er meget følsom overfor statisk elektricitet. Det virker også på hospitaler og kontorer, men noget af udstyret er "skudt over målet".

Det rette udstyr kan fjerne den statiske elektricitet.

Men det kan være dyrt at prøve sig frem, hvis man ikke kender kilden.

Kemiske produkter til betræk og tekstil

Der findes kemiske produkter på markedet, som kan begrænse statisk elektricitet fra betræk og tekstil.

Almindeligt skyllemiddel har nogenlunde samme funktion og kan påføres med en klud. Vælg et skyllemiddel uden farve og helst med den blå allergikrans.

Undgå antistatiske midler i spray. Der er risiko for, at produktet indeholder stoffer, der kan give allergi.

Leverandører

Det er svært at pege på bestemte leverandører, fordi udbuddet ændrer sig. Nogle af leverandørerne med indkøbsaftaler leverer også produkter mod statisk elektricitet, men der skal tit ledes efter det.

Prøv selv at søge på internettet. Gode søgeord er ESD sammen med noget udstyr. Prøv f.eks. fodtøj, fodrem, kasse, hjul.

Når der er fundet nogle leverandører, så undersøg, om der er en indkøbsaftale.

Vær opmærksom på, om der er tale om antistatisk effekt eller ESD-effekt.

OM STATISK ELEKTRICITET

Statisk elektricitet kan optræde som gnister eller i mildere form som hår, der stritter.

Gnisterne er udladning af den statiske elektricitet og sker tit på radiatorer, dørhåndtag eller andre genstande af metal. Det opleves som et stød fra genstanden, men det er næsten altid personen, der er opladet.

Oplevelsen af statisk elektricitet er meget forskelligt fra person til person. Tør hud øger følsomheden. Det er almindeligt, at kvinder oplever flere gener end mænd.

Statisk elektricitet optræder normalt kun om vinteren.

Kilder

Der dannes altid elektricitet ved gnidning mellem to genstande. Statisk elektricitet opstår, når elektriciteten ophobes.

Nogle kombinationer af materialer er mere tilbøjelige til at danne statisk elektricitet end andre. Der opleves tit gener i forbindelse med

- Polyurethan (nogle typer "clogs" eller stolebetræk)
- Tekstil af elasthan, spandex, lycra, nylon, polyamid
- Imprægneret tekstil

De fleste genstande har et mærke, hvor der står hvilke materialer, der er brugt.

Vejret

Fra dag til dag er det vejret, der afgør om der er statisk elektricitet.

På "almindelige" arbejdspladser optræder statisk elektricitet stort set kun om vinteren.

Nogle arbejdspladser eller rutiner kan give gener med statisk elektricitet en stor del af året. Det vil tit skyldes genstande, der gnider mod hinanden eller varm, tør luft.

Indeklimaet

Indeklimaet er et samspil mellem vejr, lokaler og aktiviteter.

Jo højere temperatur i lokalerne, jo mere statisk elektricitet - alt andet lige. Hvis temperaturen er over 22 grader, kan det hjælpe at sænke den.

Kontorer

Der opleves ofte gener fra statisk elektricitet i kontormiljøer. De kan skyldes ophobning fra kontorstolens kørsel, fra personens bevægelser på stolen, færdsel på gulvet osv.

Inden der arbejdes på en løsning, er det vigtigt at kilden identificeres.

Når kilden er identificeret kan generne mindskes eller fjernes de løsninger, der er angivet andetsteds (se inventar, beklædning, indeklima, gulvbelægning).

Hospitalsenge og undersøgelseslejer

Statisk elektricitet optræder ofte ved redning af senge. Patientens bevægelser kan have skabt statisk elektricitet mellem lagen og leje. De ophobes i personalet, når sengen redes og lagenet 'klistrer' til lejet.

Styrken af den statiske elektricitet afhænger af lejets og lagnets materialer. Et leje med kunststof betræk vil ofte danne meget statisk elektricitet.

Madraser med luftgennemstrømning er en kilde, der er kraftigere end de fleste andre der forekommer på hospitaler.

Mulighed løsning: ESD fodtøj eller fodrem. Gulvbelægning af linoleum kan normalt aflede statisk elektricitet.